

Wallball: een muur,  
een bal, meer heb je  
niet nodig!

Hoe groot is  
het kaatsen?

'It Sjûkelân wurdt yn  
twa dagen tiid in  
grutte arena mei helden'

Taeke en Manon  
vaandeldragers van de kaatssport

# WAT IS DE MAGIE VAN HET KAATSEN?

EEUWIGE  
ROEM

Tochtje op de boot met  
Willem-Alexander  
bevestigt  
sterrenstatus topkaatser

**TINDER** Het kaatsen als verbindende  
liefde op een kussen:  
daar kan geen Tinder tegenop

**KEATSMUSEUM:**  
Van Parijs tot Pyeongchang  
verbindt kaatsen met Friese  
sporters als Epke Zonderland,  
Jorrit Bergsma, Ids Postma  
en Atje Keulen-Deelstra

Deze kaatskrant wordt mogelijk gemaakt door onze sponsors  
Dijkstra Draaisma - FB Oranjewoud - Rabobank



DEZE KAATSKRANT IS EEN  
UITGAVE VAN DE KNKB

BOUWGROEP  
DIJKSTRA DRAISMA

FB Oranjewoud

Rabobank





## Inkoop, verkoop en verhuur van:

- Hoogwerkers
- Opslagcontainers
- Heftrucks
- Minikranen
- Compressoren
- en nog veel meer...



Willem Dijkstra: 06 - 53 65 42 63

Robert Langerak: 06 - 445 337 18

Kelvinstraat 4 | 8861 ND Harlingen | [www.wrunit.nl](http://www.wrunit.nl)



## DE JUISTE KLEDING VOOR ELKE BRANCHE... DAT WERKT!



Wij leveren beroepskleding, werkschoenen en PBM voor de meest uiteenlopende branches.

- Bouw & Installatie
- Dienstverlening & Industrie
- Groenvoorziening & Grond-, weg- en waterbouw
- Horeca & Facility
- Transport & Logistiek



ZIJLSTRA BEROEPSKLEDING

De Wieken 14 • 8801 RA Franeker • T 0517 - 39 61 00 • [www.zijlstraberoepskleding.nl](http://www.zijlstraberoepskleding.nl)

**VAN DER WAL**  
COMPLEET ADVIES IN WONEN

AL 40 JAAR

UW WONING  
VLOT VERKOPEN?

GRATIS WAARDEBEPALING?

EFFECTIEVE  
VERKOOPSTRATEGIE

FULL SERVICE

**SLA MEI ÚS IN 'BOPPELACH'**

VANDERWALMAKELAARS.NL

100  
1920-2020  
jaar

**JANSMA**  
de asfaltspecialist

## gun uzelf een strak erf, sleufsiro of bedrijfsterrein

- UITVOERING MET EIGEN ASFALTPLOEG
- WIJ LEVEREN ZUURBESTENDIG ASFALT
- ASFALT IS DUURZAAM

**BESLIS SNEL EN ONTVANG 10% ACTIEKORTING**

uraag vrijblijvend een offerte aan bij onze asfaltspecialist Klaas Kooistra





# Taeke en Manon vaandeldragers van de kaatssport



**Als je de kaatssport wilt vergelijken met een 'skûtsje' dan staan Taeke Triemstra bij de heren en Manon Scheepstra bij de dames als boegbeelden op de voorplecht. Je zou ze ook de vaandeldragers van het kaatsen van nu kunnen noemen. Beide kaatsers onderscheiden zich als gracieuze en sierlijk met een prachtige techniek.**

De keus voor het kaatsen van Taeke Triemstra (38) is een combinatie van redenen. 'It siet yn it bloed', zo verwijst Triemstra naar zijn hait Reinder Triemstra, veertig jaar geleden een grootheid in het achterperk. De andere lijn loopt via de familie van mem Freerkje Hoitinga die een eveneens kaatsende pake Taeke had. Een derde reden was een bewuste keuze voor een balsport en dan kom je in Sint Jacobiparochie al gauw terecht bij het kaatsen.

Het is de charme van het explosieve van kaatsen, de agressie en tegelijkertijd is het 'ien grutte famylje' met bijbehorende gemoedelijkheid en gezelligheid. Die

adembenemend mooie slagtechniek van Taeke heeft hem veel gebracht. Met 804 punten staat hij derde in het eeuwige kaatsklassement en de kaatser met de meeste eerste prijzen (189).

In maatschappelijk opzicht opende zijn bekendheid als kaatser deuren, „Sa bin ik op de boat fan Starum nei Enkhuzen west mei koaning Willem-Alexander en trainer Henk de Jong." Dankzij die 'sterrenstatus' als kaatser, hoewel de sport zich daar niet echt voor leent. Groot in zijn gemoedelijkheid, af en toe klein in de roddel.

Ook Manon Scheepstra (28) kreeg het kaatsen met de paplepel binnen via opa Henk Seerden. Scheepstra is een gracieuze verschijning op het kaatsveld die het kaatsen verkiest boven het handbal. Dat gevoel als je een bal boven slaat of een zitbal aflevert. Het ritueel op weg naar een kaatspartij, de opbouw van de concentratie, even een 'bakje' koffie met de mensen die ze kent en dan de adrenaline van een partij. Het liefst twee partijen in een

weekend als het aan Scheepstra zou liggen.

Het gehalte familie en vrienden onder het publiek is bij de dames hoger dan bij de heren. Volgens Scheepstra is het dameskaatsen ook mooier om te zien, het komt dicht bij de essentie van de sport. En dat is strijden om de twee kaatsen in het veld. Bij de heren is het allemaal net even meer gericht op directe winst. Aan de andere kant is het tussen spel bij de mannen weer beter verzorgd.

En na afloop even een 'biertje doen' in de aanwezige feesttent. Dat ritueel van een dag kaatsen en na afloop de dag afsluiten in de feesttent, het is de charme van het kaatsen. „Maar...je hebt gemakkelijk praten als je veel wint." Ook dat is waar, maar het is niet elke kaatser gegeven om uit te groeien tot vaandeldrager of boegbeeld van een sport. Gracieuze en sierlijk met een prachtige techniek, allemaal van toepassing op de twee vaandeldragers van de kaatssport.



## Kaatsen: een sport om van te houden

Vraag nooit waarom je van een sport of een spel houdt want het is een vergeefse tocht om de woorden bij elkaar te scharrelen die de liefde voor een sport dekt. Het thema van deze bijlage is de magie van het kaatsen en magie is ook niet echt uit te leggen. Het is als met een huwelijk. Je belaaft niet de hele dag vol liefde je eigen partner om haar van je liefde te overtuigen. Maar er zijn wel momenten dat je denkt van ja...

Met kaatsen is het niet anders, zijn het de tonen van het volkslied vlak voor de finale van de PC. Of zijn het de tranen van de verliezer. Is het die ene onnavolgbare opslagbal die op het laatste moment nog net op 5-5 en 6-6 naar binnen zwenkt? Of is het die bal op enkelhoogte die met een magische draai van de want de tribune in vliegt?

Kaatsen als sport is als het leven zelf. Het is het geheel met de persoonlijke momenten als flonkerende sterren aan de kaatshemel.

## Colofon

Deze kaatsbijlage is een uitgave van Koninklijke Nederlandse Kaatsbond



Initiatief: Jan van Erve, bondsbestuurslid KNKB (commercie en communicatie)

Eindredactie: Hendrik Leegstra

Acquisitie: Rianne Bosma-Tanghe

Redactie: Janneke de Boer, Bouke Poelsma, Rynk Bosma en Uultje Talsma

Fotografie: Henk Bootsma, Henk Haar, Anne Waterlander, Aise van Beets, Simon Bleeker, Janita Sassen, Keatsmuseum, Piet Douma, Romy Postma, Lieuwe Bosch

Vormgeving: Okkinga Communicatie / TTB / SW-Design

### Kroonprins Tjisse Steenstra



Volgens kenners 'De bêste keatser fan de lêste fjouwer jier'

### Kroonprinses Ilse Tuinenga



'As fjirtjinjierrich famke hie ik nea betinke kinnen dat ik no al seis bûnsoerwinning hawwe soe'

### PC-winnares Nynke Sijbrandij



'It kaatsen bringt my ûnder de minsken'



# GrondNet

grondverwerking & hergebruik



## Jouw partner voor verantwoorde grondverwerking

- Aanwezig in heel Noord Nederland
- Volledig gecertificeerd
- Met de voeten in de klei
- Altijd een mooi resultaat



Houtdraaier 11  
8447 GG Heerenveen  
0513 - 683078  
info@grondnet.nl

# AANBIEDING

## ZONNEBRIL OP STERKTE MET MAXIMALE UV-BESCHERMING



## KIES VOOR KWALITEIT

KIES VOOR ZEISS® ZONNEGLAZEN OP STERKTE

Vraag naar de voorwaarden

**BODDEÛS**  
sinds 1974  
FRANEKER

Raadhuisplein 10-12; 8801 KX Franeker

# PMH Investments

Ondernemend investeren

**SAMEN BOUWEN AAN DE TOEKOMST  
MET DE ONDERNEMER  
AAN HET ROER**

www.pmhinvestments.nl

# OMNYACC

ACCOUNTANTS & ADVISEURS



**UNDERNIMME MEI OMNYACC  
IS IN BOPPESLACH!**

### EEN TOTAALPAKKET AAN DIENSTEN



Accountancy & administratie



Audit & Assurance



Fiscaal advies



Juridisch advies



Personeel en pensioen



Financieringen

**STERK! VOOR  
ONDERNEMERS**

OMNYACC.NL

Balthasar Bekkerwei 90  
8914 BE Leeuwarden  
058 8200900 • info@omnyacc-leeuwarden.nl



# ‘Wallball, probeer het een keer!’



Marrit Zeinstra weet met haar atletisch vermogen veel ballen te retourneren.

**Topkaatsster Marrit Zeinstra combineert het Friese kaatsen met het internationale wallball. „Het is een snelle en explosieve sport, vergelijkbaar met squash.“**

Marrit Zeinstra was een meisje van 11 jaar oud toen ze door haar moeder Itsje werd geattendeerd op de sport wallball, oftewel muurkaatsen. „Is dit niet iets voor jou?“, zo vroeg Itsje Zeinstra aan haar dochter.

„Ik vond wallball meteen hartstikke leuk“, vertelt Marrit. Al snel bleek ze over het nodige talent te beschikken. Inmiddels behoort Marrit op 23-jarige leeftijd tot de wereldtop in het wallball. Haar belangrijkste concurrentes komen uit landen als de Verenigde Staten, Spanje en Ierland.

Het spelprincipe van wallball is even simpel als doeltreffend. Je slaat de bal met je hand tegen een muur, waarbij je probeert je tegenstander het nakijken te geven. De Koninklijke Nederlandse Kaatsbond (KNKB) heeft wallball omarmd als tweede tak, naast het Friese kaatsen. Steeds meer beoefenaars van de kaatsport kwamen net als Marrit Zeinstra in aanraking met wallball. „Het is een snelle en explosieve sport,

vergelijkbaar met squash. Het is rennen, vliegen en knallen“, zegt Marrit, die opgroeide in Peins en voor haar studie Sport, Gezondheid & Management naar Groningen verkaste.

De officiële wallball-courts schoten de afgelopen jaren als paddenstoelen uit de grond (zie kader). Marrit ziet het glimlachend aan en geniet van deze positieve flow. Ze beveelt wallball dan ook van harte aan. „Probeer het eens! Wallball is een laagdrempelige sport. Een muur en een bal, meer heb je niet nodig. In steeds meer steden en dorpen kan je gratis een balletje slaan op een officieel speelveld in de buitenlucht. In verschillende Friese sportzaken kan je terecht voor officiële wedstrijdballen.“

Niet alleen op het wallball-court kan Marrit Zeinstra met de besten mee. Ze behoort ook tot de top van het Friese kaatsen. In 2020 won ze met haar partuurgenoten Nynke Sijbrandij en Manon Scheepstra de Frouljus PC in Weidum, de meest prestigieuze kaatspartij voor dames. Als beste speelster werd ze bovendien uitgeroepen tot kaatskoningin. Haar kaatskwaliteiten komen ook in het wallball tot uiting. „Ik ben

snel en kan hard slaan“, zo vertelt Marrit Zeinstra, die met haar atletisch vermogen veel ballen terug weet te brengen en haar tegenstanders zo tot wanhoop drijft.

Wallball is een internationale sport. Volgens Marrit Zeinstra heeft wallball de potentie om op termijn uit te groeien tot een Olympische discipline. „Voorlopig is dat nog toekomstmuziek. Wallball geniet in veel landen enkel nog regionale bekendheid. Maar ik zie zeker kansen voor wallball als Olympische sport!“



Herman Mendez (op de voorgrond) speelde in 2019 in Franeker.

## Olympische stip in de verte

‘New hip Herman is moving’ lijkt bijna op een reclameslogan voor nieuwe heupen. Het citaat is van Herman Mendez uit New York: hij heeft niet zo lang geleden een nieuwe heup gekregen. De uit Puerto Rico afkomstige Mendez was jarenlang een boegbeeld van het wallball dat overigens in Amerika wordt aangeduid als ‘handball’. ‘Wallball worldwide’ is dan ook de slogan en de campagne voor het muurkaatsen heeft als uiteindelijke doel die Olympische stip op de horizon te verwezenlijken. Muurkaatsen als Olympische sport, dat was en is nog steeds de insteek van de KNKB.

Inmiddels is Mendez 46 jaar en hij weet van nog geen ophouden. Hij begon ooit als professional op zijn zestiende. Zijn gloriejaar was 2003 toen hij zowel de singles als de doubles won en in 2012 won hij nogmaals de doubles. Ook hij zegt dat het streven is van wallball een Olympische sport te maken, als ‘legacy to my children’. Die Olympische status is voorlopig

nog ver weg zolang er bij het muurkaatsen nog sprake is van verschillende internationale bonden die allemaal hun eigen WK houden.

In Europa is de Dutch Open onderdeel van een Europese competitie. In Amerika is New York het centrum van het spel tegen één muur. Een spelvariant is ‘handball’ met drie of vier muren. Die variant, die verdacht veel op squash lijkt, wordt met name aan de westkust in Californië gespeeld.

Inmiddels heeft de pandemie een stevige handtekening onder het programma van het muurkaatsen gezet. Sinds februari 2020 ligt de zogeheten European 1-Wall Tour stil. Harmke Siegersma uit Berltsum was op het moment dat de competitie werd stopgezet de nummer één en mocht zich daarmee aan het eind van het jaar dus de nummer één van Europa noemen.

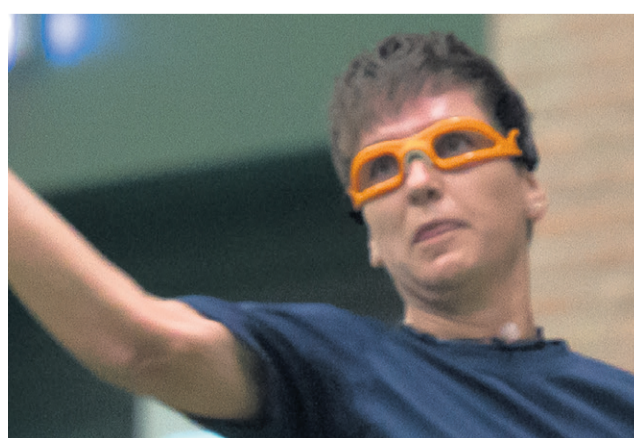
Volgens Mendez is de sport volop in ontwikkeling en wordt het voor hem als veertigplusser ‘Tougher and tougher’ om zich te handhaven aan de top. Want ook hier geldt dat een palmares van drie wereldtitels geen garantie is voor succes op de dag van morgen. Niet alleen betere tegenstanders zijn een bedreiging, ook het gevecht met eigen gewicht kost de nodige energie. Toch is de uitdaging groter dan de berusting dat het minder wordt. En dus doet hij straks weer mee want ‘Being part of the big movement to the olympics’, dat wil hij voor geen goud missen.

### Promotor Wallball Bauke Nicolai



‘It muorrekaatsen is yn de basis ienfâldich, mar op in heger nivo sit der folle mear yn as jo tinke’

### EK-kampioene (‘14) Miranda Scheffer



‘Huldgingen lykas Freule- en PC-winners ha’k noait hân’

### EK-kampioene (‘20) Harmke Siegersma



‘It is net sa dat ik dêrmei ek de bêste bin yn Europa want der binne in hiel soad goeie spilers’





# WESTRA

AGRI | GROEN | GROND | INFRA

## DE STABIELE FACTOR OP ELK TERREIN

Uw veelzijdige en deskundige partner!  
Voor zowel bedrijf als particulier.



AGRARISCHE- EN INFRASTRUCTURELE DIENSTVERLENING  
GROENRECYCLING / GRONDBANK  
0517 39 22 55 | WESTRA.NL



alfa



accountants  
en adviseurs

www.alfa.nl

## Overal dichtbij

Jouw bedrijf, branche en uitdagingen. Wij willen het van dichtbij meemaken. Dat doen we vanuit een landelijke actieve organisatie en vanuit een kantoor dat altijd om de hoek zit. Samen werken hier meer dan 1000 specialisten in accountancy en bedrijfsadvisering met brede financiële kennis én specialistische branchekennis.

In jouw omgeving en werkgebied zijn wij op ons best. We voelen ons sterk betrokken bij en geloven in de kracht van het lokale midden- en kleinbedrijf. Daar weten we dan ook alles van. Ontdek het zelf en neem contact op met een Alfa-kantoor in de buurt. Waar je ook bent, wij zijn overal dichtbij.

**Alfa Leeuwarden**  
Lynbaan 25  
8941 BR Leeuwarden  
088 2532300  
leeuwarden@alfa.nl

**Alfa Sneek**  
Oosterom 11  
8602 DE Sneek  
088 2533350  
sneek@alfa.nl

**Alfa Buitenpost**  
Ried 10  
9285 KK Buitenpost  
088 2532400  
buitenpost@alfa.nl



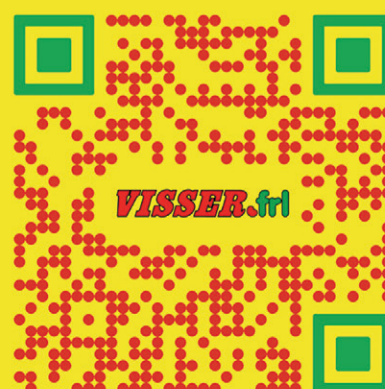
Landal Elfstedenhart biedt alle mogelijkheden voor een veelzijdige vakantie en is de ideale plek om een heerlijke tijd door te brengen met uw gezin, vrienden of familie. Geniet van de sauna, drink een glas wijn op de steiger en fiets of vaar door het karakteristieke landschap naar één van de Friese Elfsteden.

Binnenkort te boeken bij Landal GreenParks

WWW.LANDAL.NL

Afvalinzameling, Transport en Recycling

# VISSER.frl



Van afval naar grondstoffen en energie





# Kaatsen is voor Simone Scheffer: 'Grut yn it lyts'



Simone Scheffer in gesprek met Hans Wassenaar na de PC in 2019 waar hij werd uitgeroepen tot koning.

**Op de PC in Franeker, 'de fiifde woansdei fan july', is journaliste Simone Scheffer bijna niet meer weg te denken als het gezicht van Omrop Fryslân Televyzje. De belangrijkste dag in de kaatsport die het zo bescheiden Sjúkelân bijna magisch omdovert van bescheiden 'fjildsje' in een indrukwekkende arena. 'It lytse wurdt ynienen hiel grut', voor Scheffer is dat de magie of het geheim van de kaatsport.**

Er zijn weinig sporten in Fryslân die zo vaak een verbinding leggen met het leven als de kaatsport. 'Kaatsen, is meer dan kaatsen', zo was de subtitel van het kaatsboek over 'De Haantsjes fan Holwert' van Gerrit Lettinga. Of denk aan de rouwadvertenties met een volle telegraaf en teksten als 'it spul is út'. Een sport met een grote emotionele lading en voor Scheffer is dat niet anders. „Myn heit wie keatser en dat hat him letter yn myn libben waar-

tele”, zo zegt Scheffer. En dan gaat het over de veel te vroeg overleden kaatser Bouke Scheffer. Simone was nog maar twee jaar in 1967 toen haar vader tragisch om het leven kwam. Als kind had de blinkende prijzenkast 'as pronkstik yn 'e hûs by pake en beppe Scheffer' een magische uitwerking op de kleine Simone. Een tastbare herinnering aan het leven van heit Bouke. „Doe't ik letter de plakboeken lies, waard myn heit in held, ek al snapte ik earst neat fan dat kaatsen.”

In 1986 trad Scheffer in dienst bij Omrop Fryslân en in 1994 kwam zij bij Omrop Fryslân Televyzje. „Ik tink dat it yn 1997 wie dat ik myn earste PC dwaan mocht. Wit noch dat ik hast te ferlegen wie om de keatsers te interviewen.” Zij werd gegrepen door die merkwaardige paradox van de kaatsport. „It lytse wurdt ynienen hiel grut. It Sjúkelân is eins mar in lyts fjildsje en yn twa dagen tiid wurdt

it ynienen in grutte arena mei helden. It iene momint steane je mei in bierke mei in keatser te praten, it lytse dus. En it oare momint binne it de helden dy't de PC winne. Dat bedoel ik mei dat it lytse ynienen sa grut wurde kin.” De spanning bij een PC zal er voor Scheffer altijd blijven. Maar dat zal nooit opwegen tegen die spanning als mem toen zoon Bartele kaatste op de Freule. „Ik stjerde hûndert deaden as hy oan de opslach stie. Hiel oars as by it fuotbal of it tennis. Dy spanning fan eigen bern oan de opslach. Fanbinnen geane je as mem dea. En dan te betinken dat hy noait favoryt west hat foar de Freule.”

Ze zag het in Wommels gebeuren: „Jonges en ek âlders dy't totaal fan de wereld binne as se ferlern ha.” Het kaatsen als het leven zelf, hard in het formeren met maten, gemoedelijk in de onderlinge omgang. Vrij van te grote pretenties, „Kaatsen is grut yn it lyts.”



Cabaretier Erik van Muiswinkel

## Kleine sporten worden vaak verkeerd begrepen

Na afloop van de voorstelling De Olieworstelaar wees Johannes Westra, voormalig PC-voorzitter en onderwijzer in ruste, Erik van Muiswinkel voorzichtig op de onvolkomenheden in een Friestalig citaat door de cabaretier. De tekstuele boosdoener was de dichtregel 'Hjir rekke de bal it hert' van dichteres Baukje Wytsma. De correctie op de dichtregel op de torens bij it Sjúkelân in Franeker werd in dank aanvaard zoals dat ook gebeurde met de uitnodiging van Johannes Westra om een keer een PC bij te wonen. Dat gebeurde in 2018, toen Van Muiswinkel als groot liefhebber van cricket in het gezelschap van echtgenote Pauline Schoof, de PC bijwoonde.

„Ik heb mijn hele leven al mensen moeten overtuigen dat cricket toch echt een serieuze sport is met zijn eigen rituelen en gewoontes.” Want net als het kaatsen wordt cricket vaak afgedaan als te ingewikkeld. „Kleine sporten worden vaak slecht begrepen. Kaatsen en cricket zijn oude sporten met een oude traditie. Bij beide sporten staat het element van het oog gericht op de steeds bewegende bal centraal. Die concentratie op de snelheid van de bal en wat de bal doet is een overeenkomst tussen beide sporten. Gelukkig zaten wij de eerste keer naast grensrechter Erwin Zeinstra en die heeft het ons goed uitgelegd.”

Trouwens, en dat wil Van Muiswinkel wel even gezegd hebben, dat cricket als sport 'klein' is, geldt alleen voor Nederland. „Want qua kijkersaantallen en het aantal mensen dat cricket speelt, is het de tweede sport na voetbal.” Er gaat enorm veel geld in om, en met name in India, Bangladesh en Pakistan is cricket op afstand de grootste, nationale sport... en bijna religie.

Wat Van Muiswinkel het meest opviel tijdens de PC was de betrokkenheid van het publiek. „Er was wel even ontspanning om wat anders te doen, maar over het algemeen werd het kaatsen heel serieus en geconcentreerd door het publiek gevolgd, zeker 's middags en dat vond ik opvallend.”

Kaatsen en cricket delen een beetje het imago van een ingewikkelde sport. Onzin, zo vindt Van Muiswinkel, „Maar het gaat in de sport altijd om het spel, om hoe het gespeeld wordt. Als mensen klagen dat cricket zo ingewikkeld is, zeg ik altijd: 'Zolang vijfjarige jongetjes in India het kunnen begrijpen, zal het toch wel meevallen?’

Want het gaat om de grote 'intrinsieke' kwaliteiten én de charme van deze twee oeroude sporten, en dat is te allen tijde de moeite waard. Voor publiek maar vooral voor de spelers!”

### PC-voorzitter Ids Hellinga



'De ympakt fan de Freule en Frouljus PC is net te fergelykjen mei de PC'

### Kunstenaar Hans Jouta



'Nei it byld fan Hotze Schuil is dat fan Johan Cruiff altiten it doel west fan wat ik woe'

### Kaatsgrootheid Chris Wassenaar



'Ja ik wie gemien as ik de kâns krige, mar dat binne se allegearre'





provinsje fryslân  
provincie fryslân 

# Grutsk op Fryske sporten



# De kaatssport tussen vier muren



De PC in Franeker, een van de vier grote partijen die de (gewone) kaatskalender elk jaar telt

Met een beetje fantasie zou je de kaatssport kunnen vergelijken met een klassiek middeleeuws kasteel. Vier torens die eenzaam boven het kaatslandschap uitsteken. De PC in Franeker, de Frouljus PC in Weidum, de Freule in Wommels en de Ald-Meiers Partij in Hitzum, het zijn de vier monumenten die de sport als vier muren beschermen. De partijen ook die de hall of fame van de kaatssport vormen.

Die vergelijking met de Middeleeuwen is niet zo gek omdat het kaatsen toen in een variant werd gespeeld door de elite van die tijd. Pas later werd het een volkssport die in handen kwam van herbergiers. De Permanente Commissie (PC) in 1853 zag het als taak de kaatssport te beschermen. Opggericht door notabelen in Franeker en het oudste sporttoernooi van Nederland.

De PC telt zestien parturen in vrije formatie samenstelling waarvan er vijftien zich rechtstreeks kunnen plaatsen via een systeem van ranking. Om plek zestien moet worden gekeerd via een zogenoemde keats-off.

Een tweede beschermende muur kun je de Freulepartij in Wommels noemen. De naam verradt al de adellijke betrokkenheid, in dit

geval Freule Clara Jacoba de Vos van Steenwijk (1869-1960) die het initiatief nam voor de Freule in 1903. Een afdelingspartij voor de leeftijdscategorie jongens in de leeftijd van 14 tot 16 jaar. Met als wisselbeker de Villa van de Freule, zoals de zilveren wandelbal als koningsprijs ook een wisselprijs is op de PC.

De Freule en de PC kregen in de moderne tijd gezelschap van de Frouljus PC in Weidum in 1976 voor dames kaatssters, met dank aan Jan Suierveld. In 2000 ging de Ald-Meiers Partij voor meisjes van 14 tot 16 jaar van start, met dank aan de familie Pieter Winsemius. Twee grote kaatspartijen ook die

**De PC in Franeker, de Frouljus PC in Weidum, de Freule in Wommels en de Ald-Meiers Partij in Hitzum, het zijn de vier monumenten**

de emancipatie van sportende vrouwen en meisjes moesten bevorderen. Een maatschappelijke spiegel van de moderne tijd.

Bij de heren is het winnen van het Klavertje Vier een speciale verdienste. Die win je als je de Freule, de Jong Nederland, de Bond en de PC hebt gewonnen. De Bond en de Jong Nederland zijn afdelingspartijen die tegenwoordig Nederlandse Kampioenschappen (NK) worden genoemd. De vrouwelijke tegenhanger heet sinds 2009 de Fjouwer Wimpels en die krijg je als je de Frouljus PC, de Bond, de Ald-Meiers Partij en sinds 2004 de Jong Fammem Partij voor meisjes van 17 tot 21 jaar in Mantgum hebt gewonnen.

De PC-koning van 2019 Hans Wassenaar uit Leeuwarden bezit het 'Klavertje Vier'. Bij de dames is dat Sjanet Wijnia uit Wommels. Je zou het een 'eredoctoraat' in het kaatsen kunnen noemen. Een eretitel die niet betekent dat je dan ook de beste kaatser of kaatsster bent. Want daarvoor is de toevalsfactor met afdelingspartijen te groot.

Toch mag je de hier genoemde partijen de muren van het kasteel kaatsen noemen. De kaatssport tussen vier muren die de zo mooie sport in leven moeten houden.



## Gamen in oudste sportmuseum

Dat de kaatssport hangt aan tradities is kenmerkend voor de sport en misschien heeft dat te maken met de lange geschiedenis. Niet alleen is de PC in Franeker het oudste, eendaagse sporttoernooi van Nederland, ook het Keatsmuseum aan de Voorstraat in Franeker mag met gepaste trots zeggen het oudste sportmuseum van Nederland te zijn.

Opggericht in 1972 en dus volgend jaar een jubileum. Het museum was gevestigd in diverse monumentale panden met de huidige locatie in het voormalige ABN-AMRO bankgebouw als kroon op het werk.

De basis van het museum was in 1972 de verzameling van de Franeker kastelein Schelte Dijkstra. De vaste tentoonstelling bevat onder andere de kaatskledij vanaf 1880 tot heden. Ook is er een erg jeugdige Habtamu de Hoop te zien op een instructiefilmpje waarin het huidige lid van de Tweede Kamer de spelregels van het kaatsen uitlegt. Een andere verbinding naar het nu is de speciaal ontwikkelde 'kaatsgame' die je virtueel kunt spelen in het museum.

Naast de vaste collectie zijn er geregeld thema-exposities. Dit jaar staat de tentoonstelling 'Van Parijs tot Pyeongchang' op het programma. Daarin spelen 29 Friese sporters als Epke Zonderland, Jorrit Bergsma, Ids Postma, Sjoukje Dijkstra en Atje Keulen-Deelstra de hoofdrol. Behalve filmpjes over hun prestaties zijn ook hun medailles te zien. Uiteraard wordt aandacht besteed aan de zeven keer dat er werd gekeerd op de Spelen.



Habtamu de Hoop leert als 13-jarig joch een driedelig serie van Omrop Fryslân acteur Joop Wittermans, presentator Raynoud Ritsma en Cambuurspeler Jan Bruin in 'Keatsen foar Dummies' de eerste beginselen van de kaatssport. De lessen-serie wordt afgesloten met een wedstrijd, die Habtamu met zijn maten wint: „Nou Jantje, traantjes uit de ogen, even grote kerel wezel!”



Freulewinnaar 2019 Gosse de Haan



'Dizze kâns krije we mar ien kear, no kop der foar!'

PC koning 2019 Hans Wassenaar



'Twa jier lang PC-kening en der mar ien kear foar keatse, dat is fansels wol moai'

Koningin Frouljus PC Marrit Zeinstra



'Foar de tinte mei de krânse om bliuwt moai'



# Marrit Zeinstra



“  
Ieder stapje kan voor iemand al  
een topprestatie zijn  
”

“Om de Fouljus PC van Weidum te winnen en daar tot Koningin gekroond te worden was voor mij zó leuk en super mooi. Eindelijk! Echt een bekroning voor mij. Soms moet je andere stappen zetten voor het gewenste resultaat. Ik hou dat als kaatstrainster mijn pupillen nu vaak voor: als je iets wilt bereiken, train dan goed en hard, maar zet ook eens een andere stap.

Die gedrevenheid heb ik nu ook in het helpen en begeleiden van mensen voor wie sporten niet de normaalste zaak van de wereld is. Mensen stimuleren en begeleiden. Om stapje voor stapje verder te komen en gezonder te worden.”

*Marrit Zeinstra (Peins 1997) won in 2020 met haar partuur Manon Scheepstra en Nynke Sijbrandij de Frouljus PC van Weidum en werd gekroond tot Koningin. De kaatskampioene studeerde sportkunde in Groningen en is begaan met sport en gezondheid.*

Lees haar verhaal:



@marrit\_zeinstra



Foto www.inspireerdewereld.nl © Erikjan Koopmans

# Wij reiken verder dan u denkt

Grond • weg • waterbouw

Milieu techniek

Sloop techniek

Asbest verwijdering



Van Aylvawei 40  
9105 KT Rinsumageast  
Tel: (0511) 42 50 50

WMR.NL



Blijft verbeteren!

# Van Parijs tot Pyeongchang



Tentoonstelling  
tot en met 13 november

Kaatsen, kaatsers en Friese medaillewinnaars  
op de Olympische Spelen

www.keatsmuseum.frl



Voorstraat 76 | Franeker



# Maximale inzet, dubbel succes voor Sjanet Wijnia

Kaatsen alleen maar in de zomer en voor de rest geen sport? Nee hoor. Toppers als Dylan Drent, Pieter Jan Plat, Ilse Tuinenga en Manon Scheepstra houden hun sporthonger 's winters op peil met bijvoorbeeld voetbal, volleybal of handbal. En dat is prima te combineren, weet ook Sjanet Wijnia.

Trainingsbeest Sjanet Wijnia ademt sport. Ook in tijden van corona door haar, naar eigen zeggen, bevoorrechte positie bij VC Sneek. „Momenteel trainen we in de voorbereiding nog twee keer. Deden we dat voorheen op maandag en donderdag, tegenwoordig gebeurt dit op maandag en dinsdag zodat we maar één keer een COVID-19-test hoeven doen. Het is wel echt een hele bevoorrechte positie, helemaal tijdens het afgelopen jaar. Eerst was er een korte stop in verband met de coronamaatregelen en vervolgens mochten alle topsportcompetities weer los, we waren als kinderen zo blij dat we weer konden starten. Dat hield in vier keer in de week trainen, krachttraining en de landelijke competitie.”

En dat terwijl het slotspektakel van het verloren kaatsseizoen van 2020 aan haar neus voorbijging. Na drie jaar op rij de hoogst haalbare prijs binnen de kaatsport te hebben gewonnen, was Sjanet er tijdens de uitgestelde wedstrijd niet bij.

„De combinatie kaatsen en volleybal in de eredivisie is haalbaar, maar zodra het seizoen bij VC Sneek start ligt mijn focus daar. Dit kaatsseizoen vormen Ilse Tuinenga, Margriet Bakker en ik weer een partuur, ik hoop echt dat de Frouljus PC voor september plaatsvindt. Want misschien is het opnieuw een verloren kaatsseizoen, maar ik zou er zo ontzettend van balen als ik weer een keuze moet maken tussen beide sporten, tussen de PC en volleybal. Daar hou ik echt niet van. In de eredivisie zijn we als VC Sneek als derde geëindigd. Komend seizoen willen we een stap omhoog. Het team is nagenoeg onveranderd, dus we kunnen



Sjanet Wijnia, een van de toppers die het hele jaar op hoog niveau sport beoefent: in de zomer kaatsen, 's winters volleybal bij VC Sneek.

verder bouwen met waar we zijn geëindigd. Met een tweede knieoperatie achter de rug moet ik oppassen, dat blijft een zwakke plek. Toch hoop ik dat ook in 2022 de combinatie volleybal – kaatsen weer voor mij is weggelegd. Daarnaast wil ik zeker ook meer ruimte creëren om tijd door te brengen met familie en vrienden, dat is naast een 'normale' zomervakantie zeker een wens. Door mijn sportactiviteiten lukt dat lang niet altijd, de kaatsagenda is namelijk altijd goed gevuld tussen mei en september. Het zou fijn zijn als er een weekend of twee vrij gepland kan worden. Boek ik dan een fijne vakantie!”

**Sjanet Wijnia (1998)**  
Woonplaats: Wommels  
Opleiding: Medische beeldvorming & Radiotherapeutische Technieken

- » Werk: Radiotherapeutisch laborant, Radiotherapeutisch Instituut Friesland
- » Kaatsen: Winst jeugd NK's, Jong Famme Partij, Ald-Meiers, NK Dames en 3 x winst op Frouljus PC (2017 – Keninginne) (2018) (2019), in het bezit van de vier wimpels, positie; achterinse & opslag
- » Volleybal: Eredivisie VC Sneek, dames 1, positie: passer loper



Het jongenspartuur uit Jutrijp-Hommerts met (vlnr) begeleider Coos Veltman, Jelger de Boer, Jitze Floris en Aizo Veltman dat in 2018 in Berltsum Makkumer aardewerk won op het NK Jongens.

## Kaatsers in brons

Het idee om het traditionele Makkumer aardewerk als prijs te vervangen door kleine bronzen beeldjes stierf in het harnas van het isolement door corona. Sinds jaar en dag worden er na afloop van de Bond (NK senioren afdeling) en Jong Nederland (NK junioren afdeling) prijzen van aardewerk uit Makkum uitgereikt. Het idee om die prijzen te vervangen door bronzen beeldjes is een initiatief van onder anderen de voormalige fierljepkampioen Evert Wilstra.

De achterliggende gedachte is dat kunst de identiteit van de typisch Friese sporten kan versterken. Het kaatsen zou dan onderdeel zijn van het vierluik schaatsen, skûtsjesilen, fierljeppen en dus kaatsen. Kunstenaars Elisabeth Jonker uit Rypstjerk zou de beelden moeten gaan maken. Dat alles naar het voorbeeld van de Elfstedenrijder die in 2019 onderdeel uitmaakte van een expositie van Jonker. Kunst en kaatsen, dan ben je al gauw bij Hendrik Elings die ooit een portret maakte van Hotze Schuil of bij Hans Jouta die het beeld van Schuil in Harlingen mocht maken.

Met de voornamelijk geldprijzen van nu is de sport weer terug bij de tijd van voor de Tweede Wereldoorlog. De geldprijzen waren toen zo royaal dat er broodkaatsers waren die ervan konden bestaan. Prijzen van bijvoorbeeld 120 gulden (€ 54) waren geen uitzondering. Menig arbeider moest hier een maand of

langer voor werken. Na de Tweede Wereldoorlog behoorden die bovenmodale geldprijzen tot het verleden. Het was allemaal financieel erg bescheiden met de nadruk op eer en glorie. Een eerste prijs van 45 gulden (€ 20) moest ook nog een keer door drie kaatsers worden gedeeld.

„Wij waren onbetaalde circusartiesten”, zo zei kaatser Wiltse Vlietstra ooit. Met als troost dat de sport in de media en qua publieke belangstelling groter was dan nu. Een PC-winnaar moest het heel toepasselijk na de oorlog in 1946 stellen met een halve koperen granaathuls met inscriptie.

In de jaren zeventig en tachtig konden de kaatsers luxe voorwerpen, radio's, stofzuigers en af en toe zelfs wasmachines winnen. De opkomst van de welvaart zou je kunnen zeggen. En elk jaar die zo felbegeerde gouden horloges in Wommels of Marsum. In Bitgum werd vanaf 1970 om de vijf jaar gestreden om Friese veulens die dan vaak al op het kaatsveld werden verkocht. Tegenwoordig mag dat niet meer want het is bij wet verboden 'levende have' als prijzen uit te loven. De kaatsbeeldjes zullen dit jaar wellicht als prijs op een NK worden uitgereikt, maar wanneer is op dit moment nog niet bekend.

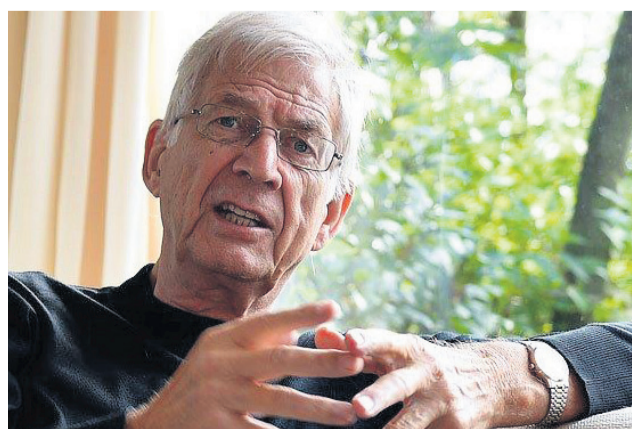


### Museumvoorzitter Bram Bonnema



'It Kaatsmuseum wol ferbining sykje mei oare sporten'

### Sporthistoricus Pieter Breuker



'Net ôfbrekke wat wy hawwe, as in yn prinsipe sterk kaatsbûn ferdwynt, giet it ek hurd mei it kaatsen sels'

### KNKB-directeur Marco Hoekstra



'De magy fan it kaatsen is foar my de prachtige sportemoasje mei herinneringen foar it libben!'





Foto: Henk Bootsma

# Fryslân yn beweging!

Er gebeurt veel; de lente is gestart, de toeristen komen weer in grote getale, vaccins worden gezet en kampioenschappen behaald. Mooi! Maar om resultaten te behalen moet je 'vol aan de bak' om zaken in beweging te krijgen. Dat geldt voor de sport én het ondernemerschap.

Door de richtlijnen rondom het coronavirus gaat sporten en bewegen anders dan anders. Dat heeft invloed op de sporters zelf, de vrijwilligers en de toeschouwers. Met deze bijlage weet de KNKB een eeuwenoude sport op een andere wijze onder de aandacht te brengen. Daar worden we als hoofdsponsors van de KNKB blij van. Anders denken en handelen is noodzakelijk om relevant te blijven, óók in een traditionele omgeving.

## Vernieuwen geeft energie

Als sponsors volgen we met belangstelling het beleid van de KNKB. Wij hebben daarbij bijzondere aandacht voor de innovatieve inspanningen gericht op het faciliteren en stimuleren van de breedtesport, de invoering van een variabel contributiesysteem en de manier waarop aan wallball een impuls wordt gegeven. Wallball kan met name in een stedelijke omgeving, denk bijvoorbeeld aan schoolpleinen, een enorme impuls krijgen. Daarmee komt een nieuwe doelgroep spelenderwijs in contact met de kaatssport. Als gezamenlijke sponsors zetten we ons netwerk in om op meer plekken een wallball-muur te realiseren. Zo kunnen we gezamenlijk innovaties realiseren en toch de eeuwenoude 'Fryske' waarden van de sport in ere houden.

## Brede ondersteuning

Naast de KNKB zijn we gezamenlijk ook de hoofdsponsors van de Frysk Ljeppers Boun (FLB) en de Sponsorstichting Gewest Fryslân KNSB. Bouwgroep Dijkstra Draisma, FB Oranjewoud en de Friese Rabobanken dragen ieder afzonderlijk bij aan diverse culturele en sportieve initiatieven in Fryslân. Wij voelen ons alle drie nauw betrokken bij onze prachtige provincie. Daarom ondersteunen wij initiatieven die Fryslân op de kaart zetten en zorgen voor verbinding. Daarmee dragen we bij aan een sterke, duurzame en vitale leefomgeving. Sportbonden als de KNKB, de FLB en het Gewest dagen hun leden uit om te excelleren binnen de sport. Dat spreekt ons aan, wij doen dat binnen onze bedrijven ook. Daarom sponsoren wij deze kenmerkende Friese sporten en dragen daarmee bij om Fryslân in beweging te houden.



Foto: Imazzo



Foto: Martin de Jong



Gezamenlijke hoofdsponsors KNKB, Frysk Ljeppers Boun en Gewest Fryslân



# Neem **sport** direct mee bij bouw nieuwe **woonwijk**



Sander de Rouwe: „Sport is voor en van iedereen. Er mogen geen beperkingen zijn en we moeten dit in de openbare ruimte ook meer geleidelijk en vanzelfsprekend mogelijk maken.”

**Sander de Rouwe uit Bolsward zat namens het CDA in de Tweede Kamer en is sinds 2015 gedeputeerde in de provincie Fryslân. Hij heeft daar onder meer financiën, economie en sport in zijn portefeuille.**

**U woont in Bolsward, een stad met kaatshistorie en het fameuze kaatsveld het Oordje. Hoe bekend bent u met het kaatsen?**

Ik ben een veelvraat en groot liefhebber als het gaat om sport. Kaatsen hoort daar zonder meer bij. Voor mij is kaatsen topsport, volkssport en cultuursport ineen. Dat is uniek. Kaatsen hoort bij het ‘geluk fan Fryslân’. Zeker in Bolsward trouwens. Het Oordje bevindt zich midden in onze stad in de prachtige 19e-eeuwse arbeidersbuurt ‘Hollandiabuurt’. De k.v. Bolsward is opgericht in 1885 en de oudste kaatsvereniging aangesloten bij de KNKB.

**Hebt u weleens een kaatswedstrijd gezien.**

Jazeker. Je kunt mij de hele dag op een wit kuipstoeltje of een houten bank zetten en ik vermaak mij kostelijk bij een kaatswedstrijd. Ik droom daar zelfs van. Maar dat is mij in deze drukke levensfase niet gegeven. Ik geniet van de sport, maar ook ontzettend van het publiek en de reacties. In 2020 nam ik voor het eerst mijn moeder mee naar de PC. Zij is een echte Friezin en was er nog nooit geweest. Ze kende de regels ook niet. Als dat

maar goed gaat dacht ik. Nadat we zeven uur hadden gezeten, gekeken en met iedereen hadden gepraat, wilde ze niet meer weg. Ze wil nu elk jaar mee. Dat doet kaatsen met mensen. Zo laagdrempelig en innemend is het.

**Is kaatsen een sport die provinciale bescherming verdient als onderdeel van cultureel erfgoed en het Fries eigene? Net als fierljeppen en skûtsjesilen?**

Ik ben nu met de Provinciale Staten bezig om ons sportbeleid te herzien. Een ding staat als een paal boven water: de Friese sporten staan met stip op 1 bij onze ondersteuning. De provincie onderstreept het grote belang van het kaatsen, fierljeppen, skûtsjesilen en Frysk damjen. Ook het schaatsen en de Friese paardensport horen hier bij. Samen vormen deze sporten het DNA van onze sportprovincie. Het gaat niet om de sporten alleen, maar ook om alles eromheen; de taal, cultuur, identiteit en de economische waarde hiervan.

**Hoe belangrijk vindt u sport voor kinderen? Staat u op zaterdag zelf ook aan de zijlijn?**

Sporten is samenleven in het klein. Alles zit erin. Daarom ben ik er ook zo'n groot voorstander van dat jong en oud meedoen en mee blijven doen.

Mijn vrouw en ik hebben een groot gezin (4 jongens en 3 meisjes) en moedigen het sporten dan ook van harte aan. We hebben ook van alles in ons gezin: van een zeer fanatiek sporter op hoog niveau tot een plezierspouter die het niet leuk vindt als de tegenstander verliest. Op zaterdagen doe ik van alles: van scheids-

rechter tot mental coach en van chauffeur tot boksbal.

**Ziet u voor de toekomst van het kaatsen een rol voor het onderwijs?**

Als Friese gedeputeerde voor sport vind ik dat de kinderen op alle basisscholen in onze provincie recht hebben op een gratis kennismaking met onze Friese sporten. Samen met de bonden en Sport Fryslân stemmen we ons beleid hierop af. Het kaatsen heeft daarom een prominente plaats binnen het project ‘Fryske Sport yn dyn Klasse’. Verder hoop ik dat de grenzen tussen onderwijs en sport vervagen. Integratie, samenhang en samenwerking tussen lokale sportverenigingen en het lokaal onderwijs juich ik zeer toe.

**Wat maakt het kaatsen aantrekkelijk voor een bedrijf om zich er mee te verbinden?**

Een bedrijf dat zich actief en zichtbaar wil verbinden met de samenleving wordt met het kaatsen op zijn wenken bedient. Kaatsen is laagdrempelig, aantrekkelijk en voor alle leeftijden. Overheid en bedrijven moeten samen meer inzien dat sport verbindt, ons gezond houdt en ons gelukkig maakt. Sporten zoals kaatsen? Dat is ‘Altyd Priis’. Wie wil dat nu niet? Het Friese bedrijfsleven heeft bij uitstek behoefte aan gezonde en gelukkige medewerkers. Je verbindt met kaatsen is dan een schot in de roos.

**Doet u zelf aan sport?**

Ja, ik vind het heerlijk om te sporten. Je vergeet even alle dagelijkse

drukke in het hoofd. Door sporten krijgt je lichaam energie en je geest ideeën en ruimte. Een prettiger medicijn is er niet. Zelf zit ik op tennis. Ik train één keer per week en speel recreatief een keer per week. Althans dat probeer ik...

**Heeft u tips voor de kaatsbond KNKB om de sport in Fryslân te verbreden zodat meer Friezen in het perk stappen?**

De kaatsbond en de verenigingen zijn ontzettend actief en ook innovatief. Met een nieuw Fries sport innovatie fonds wil ik dit verder stimuleren. Voor goede innovatieve ideeën komt dus ook provinciaal geld beschikbaar vanaf 2022. Innovatie ontstaat door ondernemende mensen die dingen zien die anderen niet zien. Innovatie ontstaat ook door verschillende werelden bij elkaar te brengen. Dit nieuwe fonds stimuleert en waardeert dat.

**Moet de Provincie Fryslân nog meer een actieve rol spelen om de mensen aan het sporten te krijgen?**

De provincie heeft zeker een actieve rol om mensen aan het sporten te krijgen. In het nieuwe Sportbeleid ‘Altyd Priis’ van de provincie is veel aandacht om mensen actief aan het sporten te krijgen. Sport is voor en van iedereen. Er mogen geen beperkingen zijn en we moeten dit in de openbare ruimte ook meer geleidelijk en vanzelfsprekend mogelijk maken.

Ik wil de bouwers van Fryslân hiertoe ook oproepen. Bouw en ontwikkel niet alleen woonwijken, maar neem sport daarin direct mee. Welke eerste nieuwe Friese woonwijk krijgt direct een kaatsplein of kaatswand in het ontwerp?

## Koninklijk

Sinds 1947 mag de in 1897 opgerichte Nederlandse Kaats Bond (NKB) zich koninklijk noemen. Sindsdien is het dus Koninklijke Nederlandse Kaats Bond (KNKB) en dat misstaat de kaatsbond niet want de begrippen koning en koningin zijn de meest eervolle onderscheidingen. Wie tot koning van de PC wordt uitgeroepen mag een jaar lang de koningsbal als wisselprijs mee naar huis nemen. Ook andere partijen hebben vaak een koningsprijs of een koninginnenprijs. Een speciale koningscommissie van drie leden geeft via een formulier punten aan de drie winnende kaatsers. De kaatser of kaatsster met de meeste punten wordt tot koning uitgeroepen.

## Kaatsballen



Van oudsher wordt er paardenhaar in een kaatsbal gestopt. Fryslân heeft met Jan Scheepvaart en Reinder Triemstra officieel twee kaatsballenmakers die de kaatsballen aan de KNKB leveren. Een moderne kaatsbal weegt 24 gram. In het verleden werden de kaatsballen door de organiserende vereniging een avond voor de wedstrijd in een emmer met water gestopt. Dit om de natte kaatsballen zwaarder te maken. De kaatsers zelf wilden in het verleden weleens op de bal spuwen, want een natte bal sloeg beter op.

## Wigle Sinnema, voorzitter KNKB



‘Foar my it magysk keatsmoment: Moandei-temoarns by it begjin fan it Arumer ledekeatsen, it haadklasse keats-spektakel fan de sneins noch yn ‘e holle en tagelyk it tefolle oan bier noch yn ‘e fuotten: in meter d’r by troch slaan en dan ruppe: “moast my nochris sa’n koekebal jaan...”







## Speedbooks trotse partner en hoofdsponsor TeamNL

„Kaatsen is belangrijk voor en hoort bij de identiteit van Friesland. Wij zijn een van origine Fries bedrijf gespecialiseerd in rapportagesoftware voor accountantskantoren en ondernemers in het MKB en dragen deze prachtige Friese, maar ook internationale sport, een warm hart toe”, aldus Lume Paulusma, CEO Speedbooks #1rapportagesoftware. Momenteel is Speedbooks het nieuwe product

‘Speedbooks Online’ in de markt aan het zetten en introduceert de software ook in het buitenland, welke naadloos aansluit bij de sponsoring van het TeamNL van de KNKB, waar Speedbooks hoofdsponsor van is. Speedbooks: eindelijk gevoel bij cijfers. Ze hebben voor elke rapportagevraag de oplossing: 10.000 klanten gingen je al voor.



## Van Loon Bedrijfsadvies: ‘Bevlogen en betrokken’, ook met het kaatsen

Het motto van Van Loon is: ‘Wij gaan voor de winst! Uw winst welteverstaan’. Als u eenmaal met Van Loon ‘de bal opslaat’, zorgen zij samen met u voor een Boppeslach. Een team van financieel specialisten staat voor u klaar. Geen praatjes, maar direct aan de slag met een persoonlijke benadering. „De konneksje mei it

kaatsen is dêryn net oars, we wolle wat betsjutte foar dizze moaie Fryske sport. Wy fiele ús ferbûn en wolle graach dat it kaatsen bestean bliuwt”, aldus Siebe van Loon, oprichter en directeur. Van Loon Bedrijfsadvies is gespecialiseerd in het adviseren van ondernemers over winstgevendheid.



## Marten Hylkema van MHB: ‘Der binne altyd kânsen, as je mar kreatyf omgeane my de situaasje’

Begin 2020 heeft MHB, partner van de KNKB, sporthal de Trije te Franeker omgetoverd tot een heuse wallball-arena voor de Tiedema Dutch Open. ‘In sport moat libje en him ûntwikkelje. Dêr kinne wy een bydrage oan leverje.’ Aldus eigenaar en oprichter Marten van MHB Audiovisuele Producties. MHB is een innovatief AV-bedrijf met een no-non-

sense mentaliteit. In heel Nederland verzorgen zij al meer dan 10 jaar audiovisuele oplossingen voor een groot scala aan evenementen. Jezelf als bedrijf blijven ontwikkelen, investeren in hoogwaardige apparatuur en meest recentelijk op het gebied van online en hybride evenementen. MHB weet overal een mouw aan te passen.



## Directeur Aant Buisman van Koston Noord in Zweins: ‘Kaatsen is meer dan magisch’

Aant Buisman, directeur Koston Noord BV, is ‘tigel fan fan it spultsje’. Naast hoofdsponsor van kaats-team Fjoer waarin dorpsgenoot Marrit Zeinstra zit die in 2020 koningin werd van de Frouljus PC, steunt hij het kaatsen in de volle breedte via de KNKB. Koston Noord is ontstaan uit een nauwe samenwerking met Koston Nederland bv. Koston (118 jaar

bestaan) is ruim 45 jaar gespecialiseerd in na-isolatie. De werkzaamheden bestaan uit het na-isoleren van woningen en gebouwen. Meest voorkomende vormen daarvan zijn spouwmuur-, vloer-, bodem-, dak- en dakspouwisolatie. Koston werkt met de Friese mentaliteit: nuchter, eerlijk en betrouwbaar. Afspraak is afspraak en daar zijn ze terecht trots op!



## Weed Free Service: ‘Vooruitstrevend en kijkend naar de mogelijkheden, net als het kaatsen’

Weed Free Service in Kollum is het eerste Nederlandse bedrijf dat heet water gebruikt om op milieuvriendelijke wijze onkruid te bestrijden en te beheren zoals de (reuzen)berenklauw en de Japanse duizendknoop. Het bedrijf werkt o.a. voor Provincie Fryslân, Staatsbosbeheer en it Fryske Gea. Daarnaast zijn er door heel Nederland tal van gemeenten

die gebruik maken van de diensten van Weed Free Service Nederland. Ook opereert het bedrijf inmiddels internationaal. Hoewel de Friese Wouden niet als traditioneel kaatsgebied bekend staat wil Harry Kloosterman, oprichter Weed Free Service, graag wat terug doen. „Het kaatsen is een prachtige sport waar wij ons als Fries bedrijf graag aan conformeren”.



## Seerden Sport, als ’t om de prijzen gaat....

Zowel verenigingen als kaatsers weten waar ze moeten zijn voor de prijzen. Ondernemer Ludwig Seerden is naast ondernemer, voorzitter van KV Jan Bogtstra, Penningmeester bij het Lanenkaatsen, kaatstrainer, keurmeester en vaandeldrager bij de PC. De kennis die is opgedaan in deze verschillende functies zorgen ervoor dat Ludwig

exact weet waar behoefte aan is bij zijn klanten. „Nieuwe verenigingsbestuurders lezen op de KNKB-site vaak over het woordje Richtlijn heen bij het bestellen van prijzen” ondervindt Ludwig. “Vaak geef ik hen dan een advies omdat ik weet welke prijzen de categorie waardeert”. Naast het standaard assortiment is Seerden Sport gespecialiseerd in



### Rabo-directeur Jelmer Algra



‘Kaatsen is belangryk foar it ‘netwerk’

### Ondernemer Lume Paulusma



‘Alles kin, as je mar wolle’

### Ondernemer Biense Dijkstra



‘Ik bin de maatskiplik opslagger dy’t it spul op gong bringt’







# Kaatsen is 'boppe' alles plezier in de sport hebben

Gooien of slaan met een kleine of grote bal in de vorm van een spelletje. Wie wil dat als kind niet, zeker als je beide vormen mag doen en niks moet. Al spelend de basisprincipes van het kaatsen leren. Een sport die zich opsplijt in kaatsen met de reguliere bal en spelregels. Maar je kunt ook kaatsen met een zachte bal, of kaatsen tegen een speciale kaatsmuur, wallball. Het zijn nieuwere, snellere spelvormen die naast het traditionele kaatsen bestaan.

Voor beginnende meisjes en jongens beneden de negen jaar vergt kaatsen als balsport toch net iets meer van kinderen dan bijvoorbeeld voetbal. Het spreekwoordelijke beeld van kleine kinderen die als kippen door elkaar achter die grote voetbal aanrennen.

Bij het kaatsen begint het spel bij de opslag en dan is het wel een eis dat die opslagbal in een perk terecht komt zodat de perkspeelers de bal uit het perk kunnen slaan. Het begint allemaal bij het 'kabouterkaatsen'. Dat is de categorie tot negen jaar. Het is volgens voormalig topkaatsster Afke Hijlkema belangrijk om die kennismaking op speelse wijze te laten verlopen. Door bijvoorbeeld een activiteitenmiddag te organiseren met een spellencircuit en beginnende, voor kinderen aantrekkelijke spelvormen of oefeningen. Noem het een inwijding in de kaatssport.

Die activiteitenmiddagen stonden al op de agenda van Stiens, Mantgum en Minnertsgea, maar zijn voorlopig nog uitgesteld tot het weer allemaal 'kan'. De elfvoudige PC-winnares Hijlkema - en



Afke Hijlkema laat ook haar dochter Iris spelenderwijs kennismaken met het kaatsspel: „It giet om it plesier.”

volgens velen de beste ooit in het dameskaatsen - benadrukt dat het allemaal niet alleen draait om de talenten. „De bern oan it keatsen te krijen, it plesier fan it sporten en dat it leafst troch sa folle mooglik bern”, zo zegt Hijlkema.

De eerste stap is je aanmelden bij een kaatsvereniging in eigen dorp of stad. Of met een vriendin of vriend naar een activiteitenmiddag te gaan. Gewoon, „Om in leuke middei te ha, de wille fan it omgoaien fan bliken mei in keatsbal of in tennisbal. Allegear spultsjes dwaan, want se moatte der nocht oan krije.”

Zo stond er dit jaar ietwat te optimistisch bijvoorbeeld een Valentijnsparitij 'pearkekeatsen' op de kalender. Natuurlijk zit er vaak een drupje 'keatsersbloed' in de familie om elk weekeinde met de kinderen naar de kaatsvelden te gaan. Maar gewoon kaatsen in eigen regio is even belangrijk en het is aan de KNKB om dat allemaal te faciliteren.

Om die reden is de FB Oranjewoud Kaatsacademie opgericht waarbij Hijlkema is aangesteld als coördinator. De Kaatsacademie geeft cursussen voor trainers, scheidsrechters en bestuursleden om zo de infrastructuur van de kaatssport naar een hoger plan te brengen.

Kortom het mogelijk te maken dat kinderen in hun vrije tijd kunnen kaatsen. Met als eerste doelstelling sportplezier. En als het talent er is wellicht in de voetsporen treden van een Afke Hijlkema of Manon Scheepstra of een Johannes Brandsma of Taeke Triemstra.

## Tinder op het kaatsveld

'Tinderen' op het kaatsveld, het lijkt een ideale vorm van daten. Zelfde sport, zelfde passie en de feesttent doet de rest. Tinder is een app voor smartphones waarop je kunt daten en chatten met mensen van het andere geslacht op basis van profielgegevens. Het is vooral populair onder jongeren. Om nu kaatsen, kaatsveld en bijbehorende feesttent een serieuze concurrent te noemen gaat te ver, toch zijn er vaak liefdes opgebloeid.



Marije Hiemstra en Jan Schurer

Op het kaatsveld is alles aanwezig voor een succesvol huwelijksbureau. Tel maar op: de kaatser en de kaatsster moeten vaak op zaterdag en op zondag kaatsen en met een feesttent op de achtergrond lijkt het een perfecte koppeling. Bovendien deel je op voorhand al een hobby, het kaatsen. Met het bier of de rode wijn als reisgidsen is het contact snel gelegd.

Niet dat elke liefde altijd de status van waakvlam ontstijgt, toch zijn er duurzame verbintenissen gesloten. Niet elke waakvlam van liefde in de luwte van de feesttent houdt stand als het echte leven om de hoek komt kijken. Bijvoorbeeld tussen Anne Monfils en Enno Kingma. Bij nader inzien liepen de routes van beide kaatsers zo uiteen dat het waakvlammetje al spoedig doofde.

Bij Laas Pieter van Straten en Marrit Zeinstra duurde het een romantische vakantie langer maar ook toen blies de realiteit de vlam uit. Dat gebeurde niet bij de liefde tussen Nelie Steenstra en de PC-koning van 2018 Hendrik Kootstra. De kaatsende zus van kaatser Tjisse Steenstra bekennt het eerlijk: „Jawis ha wy elkoar moete op it keatsfild, oars hienen wy elkoar miskien net iens kennen leard.” Inmiddels woont het kaatschtpaar in een verbouwde woning in Minnertsgea met de kanttekening dat het kaatsen bij Nelie op een zacht pitje suddert.

Een andere bekende kaatsliefde hangt al enkele jaren uit het raam van een dakkapel van het bedrijf Jansma Burdaard: Daniël Iseger en Manon Scheepstra. Of het kaatschtpaar Durk-Yde Sjaarda en Imke van der Leest. Een opmerkelijk koningskoppel in de kaatsliefde zijn Auke van der Graaf en Leonie Zeinstra. Zij deelden niet alleen de liefde voor het kaatsen maar ook de lasten. De zorg voor de kinderen. Auke van der Graaf stopte in 2008 in sportief opzicht veel te vroeg met kaatsen om de weg vrij te maken voor Leonie Zeinstra. Zij hebben hun kaatscarrières aangepast aan elkaars rechten, een opoffering in het teken van de emancipatie. Terug naar Eas-terein, of moeten we zeggen terug naar die generale in Arum waar Jan Schurer toevallig moest invallen.

De eveneens kaatsende Marije Hiemstra was er ook. „Dan binne je foar it feest ek fuort goed te plak”, zo zei Jan Schurer ooit. „De fonk sloech oer”, en Jan Schurer en Marije Hiemstra zijn sindsdien een paar. Op vakantie in Frankrijk ging de kaatsbal altijd mee, „Mei de hakken yn it sân in perkje lizze op it strân yn Frankryk.” Het kaatsen als verbindende liefde onder het kussen: daar kan geen Tinder tegenop.



Nelie Steenstra en Hendrik Kootstra

## Tips voor geïnteresseerde kinderen

- Vraag je meester of juf eens om een schoolkaatsproject aan te vragen bij de KNKB
- Kijk eens op de website, of bel de KNKB, en vraag waar de dichtstbijzijnde vereniging is voor een proefles
- Via het Keatsmuseum kun je een heuse clinic of een arrangement aanvragen

## Ondernemer Rein Tiedema



'Kaatser lit dy ek even by it bestjoer sjen, en ming dy ûnder de minsken'

## Dichteres Baukje Wytsma



'Genietsje fan de freugde en it aventoer fan in PC'

## HB-lid Jan van Erve



'Voor sponsoring moet je iets terug doen, anders is het laaghangend fruit dat gemakkelijk geplukt kan worden'











# Speedbooks. In 2 seconden inzicht in al je cijfers.

Of je nu als ondernemer zelf je financiën regelt, of dat als accountant voor anderen doet: niets is zo belangrijk als nauwkeurig inzicht in de financiën. Met de rapportage software van Speedbooks® maak je eenvoudig perfecte managementrapportages, zoals kwartaal- en maandoverzichten, jaarrekeningen en begrotingen. Het dashboard geeft je bovendien



realtime overzicht. Te gebruiken via desktop en de mobiele app. Welk administratiepakket\* je ook gebruikt, Speedbooks® biedt voor een paar tientjes per maand razendsnel inzicht

in je cijfers. Het gebruiksgemak en de overzichtelijke visuele voorstelling van de gegevens vertalen jouw data naar informatie. Geschikt voor ondernemers én accountants. Of het nu om simpele of complexe administraties gaat: Speedbooks® werkt voor iedereen.



**speedbooks**  
#1 realtime rapportagesoftware

**Pak  
de  
deal**

# Speedbooks.com

\*Speedbooks® koppelt je via de RGS-functie (Referentie Grootboek Schema) van je boekhoudpakket in no-time met de meest gangbare online administratiepakketten zoals Exact Online, King Online, AFAS, Cash, E-boekhouden.nl, Snelstart, Twinfield, Visma eAccounting, Xero en Yuki. Geen online administratiepakket? Geen nood. Speedbooks® koppelt ook met 180 offline pakketten.